

PLA DE MALLORCAXXI

Presentació

Un conjunt de persones que vivim i estimam el Pla de Mallorca volem crear una entitat associativa, sense afany de lucre, independent i oberta a tothom que estima el Pla. Amb aquest afany neix l'associació Pla de Mallorca XXI, plantejada com un *Observatori* de referència sobre el Pla de Mallorca, un projecte col·lectiu per reflexionar i proposar idees pel futur del Pla, amb perspectiva històrica, col·laborant amb les institucions públiques i les entitats privades que hi fan feina en tots els pobles de la comarca.

Els nostres objectius són:

- Comprendre les tendències actuals des d'una perspectiva integrada alhora que diversa (sociològica, econòmica, antropològica, cultural, política, urbanística, arquitectònica, etc.) i oferir alternatives que millorin la qualitat de vida dels seus habitants.
- Conèixer i donar a conèixer la història del Pla de Mallorca
- Interpretar aquest coneixement segons les diferents disciplines científiques
- Participar en els organismes institucionals, especialment la Mancomunitat del Pla i el Consell de Mallorca,

Una visió actual

El Pla és la regió de Mallorca més ben conservada. A la comarca hi trobam molts espais naturals protegits i amb una gestió pública. Això no obstant, aquests estan desconnectats un dels altres, de manera que no existeix una continuïtat, corredor ecològic o xarxa cohesionada.

El seu paisatge és eminentment agrari però, alhora, està vertebrat per la riquesa cultural i patrimonial que reflecteix una història lligada al territori i al seu aprofitament. Aquest paisatge rural té una importància estratègica dins el conjunt de Mallorca, en dotar a aquesta comarca d'una personalitat pròpia i diferenciada de la resta de l'illa.

Té una activitat econòmica creixent, lligada a l'àrea metropolitana de Palma i a les ciutats d'Inca i Manacor. Forma part (quasi totalment) de l'anomenada Àrea Urbana Funcional de Palma. Pel que fa a l'**activitat turística**, el Pla ha estat fins ara

fonamentalment una zona de pas entre Palma i els nuclis turístics litorals. La irrupció del turisme d'interior, per exemple, ha estat més notable d'ençà de l'establiment legal del lloguer vacacional, que ha provocat la creació de places hoteleres imprevistes i ha afegit pressió a les infraestructures i serveis existents.

La dedicació a l'agricultura és remarcable i percentualment superior a la mitjana de l'illa. En l'activitat agrària són especialment rellevants els productes transformats com l'oli o el vi, ja que contribueixen a generar llocs de feina amb diferents graus d'especialització, així com a mantenir el paisatge i dotar la comarca d'una identitat econòmica i marca pròpia.

Els darrers vint anys el Pla ha guanyat **població**: un canvi en la lògica històrica del segle XX en el qual el Pla es despoblava. El 74% dels habitants del Pla han

nascut a les illes. El 98 hi havia 1.111 estrangers i en només deu anys vàrem passar a 6.049. El creixement poblacional és fruit del canvi dels darrers anys, ja que també es constata una migració interior d'altres llocs de les Balears cap al Pla. El marge de creixement de la població és encara ample.

La comarca del Pla disposa d'una **gran riquesa patrimonial i arquitectònica**: temples parroquials i gran quantitat de construccions d'aprofitament i/o d'explotació de recursos.

No tot són pedres, el Pla és un gran reservori de **patrimoni immaterial**. mentre els percentatges de població catalanoparlant volten el 30% a Palma i la seva badia, el percentatge es dispara al Pla fins al 70%. Pot ser que el Pla sigui el millor reducte on recercar el patrimoni immaterial mallorquí, en les seves tradicions orals, musicals, lingüístiques, culinàries, rituals, mitològiques o artesanals, entre d'altres.

Pel que fa l'**economia**, és una comarca amb una part important de la població dedicada a l'agricultura basada en petites explotacions familiars que donen productes de gran qualitat. L'agricultura ecològica va progressant i, en canvi, el sector de la construcció decau. El sector serveis és el més gran de la comarca. Molta de la població ocupada fa feina fora del Pla. En el medi rural estan sorgint noves activitats, basades en la valorització dels recursos locals i de la qualitat

mediambiental, les noves demandes turístiques i d'oci i l'existència d'ajudes per a la implantació d'aquestes noves activitats. Aquestes noves activitats són especialment atractives per als joves.

Quant a les **infraestructures** de transport públic, cal destacar les mancances a la xarxa ferroviària. La xarxa d'autobusos també té moltes mancances, tant pel que fa a connectivitat com a freqüències.

El tarannà dels habitants del Pla és el d'una **societat unida, participativa i activa**. Hi trobam algunes institucions culturals especialment rellevants. A més de les festes més tradicionals, els últims anys ha sorgit el fenomen de les "neofestes", promogudes pels joves, que han contribuït a generar un sentiment identitari i s'han convertit en un reclam turístic vàlid que fa acostar molta gent per primera vegada al Pla.

La majoria d'ajuntaments del Pla de Mallorca són molt petits i per tant tenen una limitada capacitat per fer grans projectes.

La Mancomunitat Pla de Mallorca és una institució formada pels catorze municipis que constitueixen la comarca. Segons els Acords de Raixa signats per tots els partits que governen el Consell no tenen cap estratègia específica respecte del Pla.

S'ha passat d'una certa hegemonia del centredreta del 2011, a una altra majoria de centreesquerra del 2019, amb un pes molt més fort del "mallorquinisme polític" (MÉS i El Pi)

CONCLUSIONS

DEBILITATS

- Poca consciència de la importància que té com a conjunt.
- Feble estructura empresarial.
- Envel·liment de la població: més necessitats de serveis.
- Baix nivell acadèmic.
- Deficients connexions de transport públic.
- Alt atur estranger, jove, +45 i femení.
- Elevat nombre de persones en risc d'exclusió social.
- Desigualtats econòmiques post crisi del 2008.
- Precarietat laboral.
- Escassetat de serveis públics ben dotats.

AMENACES

- Desacceleració del teixit empresarial.
- Augment demanda serveis socials en mitjana i tercera edat.
- Atur de llarga durada.
- Dificultat d'accés a formació per a col·lectiu d'aturats.
- Desajustament entre l'oferta i la demanda d'ocupació.
- Augment de preu del lloguer d'habitatge.
- Estat de salut de la llengua.
- Dificultats en la integració del col·lectiu immigrant.

FORTALESES

- Augment de la població: més activitat econòmica.
- Malgrat la pèrdua de personalitat i cultura agrària, el seu paisatge tant rural com urbà encara té una estructura sòlida i una base per poder millorar-lo.
- La comunicació amb les ciutats és important encara que cal millorar-la.
- Cada vegada és més present la cerca d'una gastronomia local i el Pla ofereix una variada oferta.

OPORTUNITATS

- L'augment de la demanda de serveis personals, tant per a infants com per majors, fa que es necessitin crear molts de serveis que ara encara no cobreixen aquesta demanda (escoles d'infants i serveis domiliaris a les persones dependents.)
- Sector turístic: cert potencial de creixement, sempre de manera sostenible i amb sinergia amb el sector agrari, per elaborar productes de gran valor afegit, creant una personalitat pròpia allunyada dels estils de serveis de sol i platja o de turisme urbà.
- La transició ecològica ha de ser una gran oportunitat per al Pla de Mallorca.

Propostes

1. Preservar tot el patrimoni que encara perviu.

- Millorar la protecció del paisatge del Pla i la connexió dels espais naturals.
- Fer un inventari, públic i accessible per a tothom, dels béns públics i privats que s'han de preservar.
- Recollir les bones pràctiques i les experiències d'èxit en la conservació i protecció del patrimoni.
- Fer una història del Pla i donar suport als estudis històrics locals.

2. Recuperar activitat agrícola viable, ara en procés de desaparició.

- Recuperar els ametlers, les figues i els garrovers d'una manera rendible.
- Estudiar la possible recuperació de conreus abandonats com la tàpara.
- Potenciar la recuperació dels arbres afectats per la *Xylella*.
- Potenciar vincles entre productors agrícoles i empreses del sector comercial i turístic.
- Fer més visible la importància del món dels cavalls.

3. Innovar: impulsar noves iniciatives que enforteixin el Pla en aspectes com l'accés, les comunicacions, els recursos hídrics, les noves indústries tecnològiques, el turisme sostenible, el paisatge, la cultura, el control de l'urbanisme il·legal, i altres.

Comunicació:

- Recuperar un mitjà de comunicació per tot el Pla, com "L'Observador del Pla de Mallorca".
- Establir un transport "de circumval·lació" que passi per tots els pobles del Pla.
- Impulsar el transport en tren a tots els pobles de Pla.

Accions socials i culturals

- Pla d'envelliment actiu i solidari, que ajudi a mantenir les persones majors en el seu entorn.
- Impulsar les accions de Pla d'Igualtat de Gènere en el món rural.
- Potenciar un Pla d'actuació pels joves agricultors.
- Millora i creació de nous equipaments culturals.
- Impulsar competicions esportives del conjunt del Pla.

Economia

- Pla estratègic de turisme rural, unificant les ajudes provinents de l'impost turístic.
- Potenciar l'agricultura amb productes com el vi i l'oli i altres de producte transformat..
- Donar suport als comerços tradicionals dels pobles, especialment aquells vinculats a l'agricultura.
- Potenciar la indústria agroalimentària de productes locals.

Canvi climàtic

- Convertir els problemes de canvi climàtic en oportunitats
- Introduir la gestió hídrica sostenible i l'agricultura ecològica en tot el Pla, així com l'ús de les energies renovables en l'activitat agrícola.
- Potenciar els espais forestals.

